

Jordbruksutskottets betänkande

1981/82:8

om vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m. m. (prop. 1981/82:30 bilaga 5)

I detta betänkande behandlas

dels proposition 1981/82:30 om vissa ekonomisk-politiska åtgärder i fråga om skogsbruk och virkesförsörjning (bilaga 5),

dels två med anledning härav väckta motioner,

dels två med anledning av proposition 1981/82:30 i övrigt framförda motionsyrkanden om livsmedelssubventionerna.

Proposition

I proposition 1981/82:30 bilaga 5 har regeringen (jordbruksdepartementet) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad i propositionen förordats om bidrag för avveckling av lågproducerande bestånd,

2. medge att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med högst 289 500 000 kr. till skogsvård m. m.,

3. medge att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med högst 50 000 000 kr. till byggande av skogsvägar.

Föreslagen innefattar olika åtgärder i syfte att stimulera utbudet av virke.

Propositionen har i denna del hänvisats till jordbruksutskottet för beredning. I övrigt behandlas propositionen av resp. finans-, skatte-, försvars-, socialförsäkrings-, social-, trafik-, arbetsmarknads- och civilutskotten.

Motioner

I motion 1981/82:51 av Olof Palme m. fl. (s) yrkas

1. att riksdagen beslutar godkänna vad som i motionen anförs om utökade bidrag till skogsvårds- och tillväxtbefrämjande åtgärder och till skogsbruksplanläggningen,

2. att riksdagen till Skogsvårdsstyrelserna: Myndighetsuppgifter på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 4 250 000 kr.,

3. att riksdagen beslutar medge att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med högst 306 000 000 kr. till skogsvård m. m.,

4. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag om obligatoriska skogsbruksplaner i enlighet med vad som anförts i motionen,

5. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag om avgifts- och stödssystem för skogsbruket i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1981/82:63 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas att riksdagen beslutar

1. att utöver fattade beslut anslå 3 000 000 000 kr. till tionde huvudtitelns anslag Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område,

2. att uttala att livsmedelsprissubventionerna också skall omfatta grönsaker och fisk och hos regeringen hemställa om erforderliga åtgärder i enlighet därmed.

3. att godkänna vad som i motionen anförs om finansieringen av i propositionen gjorda förslag till åtgärder inom skogsnäringen.

Utskottet

Skogsbruk och virkesförsörjning

I föreliggande del av proposition 1981/82:30 – bilaga 5 – lägger regeringen fram vissa förslag till åtgärder för att stimulera till ökad skogsproduktion. Åtgärderna innebär en förstärkning av det statliga stödet till skogsodling efter avverkning av lågproducerande bestånd, till upprättande av skogsbruksplaner och översiktliga skogsinventeringar och till byggande av skogsvägar. Förslagen syftar till att öka utbudet av virke både på kort och lång sikt. Syftet är också att stärka underlaget för sysselsättning och service i skogsbygderna. Satsningar av det här slaget kan inte inskränkas till ett enskilt år. Det tar tid att realisera dem fullt ut. Dessutom, och det är det väsentligaste, behöver alla berörda kunna planera för arbetskraftsförsörjning, utbildning, försörjning med plantor m. m. Starkt tidsbegränsade åtgärder på detta område kan ge effekter som är motsatta de önskvärda. Så t. ex. kan en kortvarig stimulans av arbetsdryga åtgärder resultera i resursförflyttningar från mindre arbetsdryga med minskat virkesutbud som följd. För att undvika dessa olägenheter och för att möjliggöra resursplanering och arbetskraftsrekrytering föreslår jordbruksministern att de åtgärder som redovisas i det följande planeras för en 15-årsperiod. Ett långsiktigt program möjliggör också teknisk utveckling och metodutveckling. Enligt propositionen kan anpassningar givetvis bli nödvändiga om förutsättningarna ändras eller om effekterna av åtgärderna inte blir de avsedda.

Som anförs i propositionen infördes genom riksdagens beslut år 1979 i den nya skogsvårdslagen en bestämmelse som föreskriver att ny skog skall anläggas på skogsmark där skogen är så gles eller till så stor del består av för marken olämpligt trädslag, att dess tillväxt är avsevärt lägre än den tillväxt som är möjlig. Samtidigt beslutades om statsbidrag till återväxtåtgärderna efter sådan avverkning och till täckning av eventuell förlust därvid. För ändamålet togs upp en årlig bidragsram av 30 milj. kr. Bidrag till

återväxtåtgärder kan utgå med högst 50 % av godkänd kostnad inom det skogliga stödområdets inre zon och med högst 30 % i resten av landet.

Jordbruksministern föreslår nu att den bidragsformen utvidgas och förbättras. Målet bör därvid vara att under en 15-årsperiod avverka de glesa skogarna och ersätta dem med nya, produktivare bestånd. Enligt skogsstyrelsens bedömningar kan inte hela den nämnda arealen bli föremål för åtgärder. Hänsynen som enligt skogsvårdslagen skall tas till naturvårdens och andra allmänna intressen gör att den för åtgärder tillgängliga arealen måste minskas till ca 1,7 miljon hektar. Härav är två tredjedelar belägna i Norrland. Om åtgärderna fördelas på en 15-årsperiod beräknas de i genomsnitt ge närmare 4,5 miljoner m³ sk om året. Arbetskraftsbehovet härför har beräknats till ca 580 000 dagsverken om året eller ca 3 000 årsverken. Det årliga behovet av skogsplantor skulle öka med 50 % och den långsiktiga årliga skogstillväxten med 4 miljoner m³ sk.

Villkoren för bidrag bör enligt propositionen ändras enligt följande. Till återväxtåtgärder bör fysiska personer, dödsbon och familjestiftelser kunna få högst 90 % bidrag inom de svärförnygrade delarna av det skogliga stödområdets inre zon. Till övriga skogsägare inom dessa delar och till samtliga skogsägare inom övriga delar av det skogliga stödområdet bör bidraget vara högst 70 % av godkänd kostnad. För resten av landet bör bidraget bestämmas till högst 50 %. Bidrag bör inte lämnas i de fall nettot från själva avverkningen väsentligt överstiger kostnaderna för återväxtåtgärderna. I övrigt bör gälla bestämmelserna i förordningen (1979:792) om statligt stöd till skogsbruket.

Den årliga kostnaden för det föreslagna 15-årsprogrammet beräknas i propositionen till ca 200 milj. kr. Även om det är angeläget att programmet får full genomslagskraft snarast beräknas det med hänsyn till behovet av information, rådgivning och utbildning inte få denna omfattning förrän nästa budgetår. För innevarande budgetår beräknar jordbruksministern att det behövs en bidragsram av 100 milj. kr., dvs. en ökning med 70 milj. kr. i förhållande till vad som redan är beslutat.

Även utskottet finner nödvändigt att åtgärder så snart som möjligt vidtas i syfte att förbättra skogsindustrins virkesförsörjning. Inte minst behovet av att värna om marknadsandelar och att snabbt uppnå positiva effekter på landets ekonomi motiverar detta. Sysselsättningsläget är ett annat viktigt motiv för att inte avvakta.

Som framgår av propositionen bygger föreliggande regeringsförslag på virkesförsörjningsutredningens förslag till förstärkning av det statliga stödet till skogsbruket. Utredningens förslag är i den delen mindre komplicerade. De bygger på existerande administrativa rutiner och har dessutom ingående behandlats av skogsstyrelsen i dess styrelse. Utskottet har tidigare framhållit att avverkning och beskogning av sämre skogar är viktiga åtgärder för att snabbt åstadkomma en högre produktion. Med hänsyn härtill finner utskottet för sin del den föreslagna förstärkningen av stödet till avveckling av

lågproducerande bestånd välmotiverad och har heller inte något att erinra mot den förordade utformningen av bidragsbestämmelserna. I propositionen anförda skäl för att verksamheten planeras för en 15-årsperiod finner utskottet likaså bärande. Regeringens förslag tillstyrks därför i förevarande del. Detta innebär bl. a. att utskottet avstyrker i motion 51 framfört yrkande om att stödet bör vara lika för alla skogsägarkategorier och att bidragsgivningen för ändamålet ökas med 10 milj. kr. per år, vilket för innevarande budgetår skulle innebära en vidgning av bidragsramen med 5 milj. kr.

Ett viktigt led i strävan mot ett aktivare skogsbruk är skogsbruksplanen. Riksdagen har tidigare betonat angelägenheten av att varje skogsägare med fastighet av betydelse skaffar sig en skogsbruksplan. Till kostnaderna för skogsbruksplan kan staten lämna bidrag med ungefär hälften av den beräknade kostnaden. Staten bekostar helt de översiktliga skogsinventeringarna som kan ligga till grund för planerna och som också utgör ett viktigt led i skogsvårdsstyrelsernas planering av sin verksamhet. För innevarande budgetår står 3,5 milj. kr. resp. 12,8 milj. kr. till förfogande. Jordbruksministern föreslår att dessa ramar vidgas med 2 milj. kr. resp. 3 milj. kr.

Utskottet har tidigare framhållit att skogsbruksplaner erfarenhetsmässigt skapar ett intresse hos skogsägarna för skogsbruket på deras fastigheter. Skogsbruksplanernas betydelse underströks också i samband med att riksdagen år 1979 fastställde nu gällande riktlinjer för skogspolitiken, m. m. Utskottet vill därför tillstyrka regeringens förslag om en ökad satsning på ifrågavarande planer. Regeringens nu framlagda ramberäkningar i fråga om såväl verksamheten med skogsbruksplaner som med översiktliga skogsinventeringar föranleder inte någon erinran från utskottets sida. Den ytterligare uppräknig av ramarna för innevarande budgetår med 1 resp. 2 milj. kr. som skulle bli följden av bifall till i motion 51 framförda yrkanden i nu berörda avscenden är utskottet således inte berett biträda.

De i motion 51 gjorda beräkningarna bygger bl. a. på att skogsbruksplaner skall vara obligatoriska för varje skogsfastighet av betydelse. För mindre fastigheter bör enligt motionen en skogsbruksplan kunna omfatta flera fastigheter.

Utskottet vill erinra om att motionsvis framförda krav på obligatoriska skogsbruksplaner tidigare avisats av riksdagen, såväl då riksdagen år 1979 fattade sitt skogspolitiska beslut (JoU 1978/79:30) som senare (bl. a. JoU 1980/81:25). I enlighet med riksdagens beslut har i 5 § förordningen (1979:792) om statligt stöd till skogsbruket föreskrivits att stöd till skogsvårdsåtgärder utgår endast om det för brukningsenheten i fråga upprättas en skogsbruksplan. För brukningsenheter på vilka det enligt vedertagna bedömningsnormer inte kan produceras större virkesmängd än 100 kubikmeter om året eller efter skogsvårdsstyrelsens medgivande i särskilda fall, får skogsbruksplanen ersättas av en förteckning över behövliga skötselåtgärder. De redovisade bestämmelserna trädde i kraft den 1 januari 1980.

Enligt utskottets mening har i nu aktuell motion inte förebragts några skäl som ger anledning för riksdagen att ändra sitt tidigare ställningstagande i förevarande fråga. Utskottet avstyrker således motion 51 i förevarande avseende.

Stora skogsmarker som är bevuxna med slutavverkningsskog eller s. k. restskogar saknar i dag skogsvägar. Som anförs i propositionen är det angeläget att skogsvägnätets utbyggnad och förbättring påskyndas i hela landet. Utskottet har mot angiven bakgrund inte något att invända mot regeringens förslag att ramen för bidrag till byggande av skogsvägar för innevarande budgetår ökas med 20 milj. kr. till 50 milj. kr. Av ökningen bör i enlighet med förslaget ca hälften falla på stödområdets inre zon.

I motion 51 har utöver yrkanden om ändringar i direkt anslutning till de i proposition 1981/82:30 bilaga 5 framlagda förslagen framförts en rad ytterligare förslag om åtgärder i syfte att förbättra virkesförsörjningen. Förslagen avser bl. a. ökade resurser för skogsvårdsstyrelsernas myndighetsuppgifter i fråga om främst rådgivning, tillsyn enligt skogsvårdslagen, bidragsgivning och planering samt en förstärkt resurstilldelning för skogsdikningsändamål. Vidare föreslås att stödet till fullständiga återväxtåtgärder efter slutavverkning i Norrlands inland skall utvidgas till att omfatta samtliga skogsägarkategorier och ej som f. n. endast enskilda personer. Slutligen förordas införandet av ett kombinerat avgifts- och stödsystem som skulle verka såväl påtryckande som stimulerande på avverkningsbenägenheten.

Förslag motsvarande de nu redovisade diskuterades av riksdagen så sent som varen 1981 i anslutning till behandlingen av proposition 1980/81:136 om skogsvårdsstyrelsernas organisation m. m. Bl. a. i avvaktan på resultatet av virkesförsörjningsutredningens överväganden fann riksdagen berörda motionsyrkanden inte böra påkalla någon riksdagens ytterligare åtgärd.

Virkesförsörjningsutredningen har i dagarna lämnat sitt betänkande (SOU 1981:81) Skogsindustrins virkesförsörjning. I avvaktan på beredningens utredningens förslag vill utskottet förordas att motion 51 i nu berörda delar lämnas utan bifall i vad avser förslagen om ökad bidragsgivning till vissa ändamål.

Motionen bör inte heller i övrigt i nu behandlat avseende föranleda någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

I fråga om förordade resursförstärkningar innebär utskottets nu redovisade ställningstaganden att utskottet biträder regeringens förslag att det för budgetåret 1981/82 upptagna rambeloppet av 214,5 milj. kr. för bidrag till skogsvård m. m. uppräknas med tillhopa 75 milj. kr. till 289,5 milj. kr. och att i motion 51 framförda yrkanden om ytterligare uppräkning av totalramen med sammanlagt 16,5 milj. kr. avstyrks.

Likaså innebär vad utskottet anfört att motionsyrkandet om anvisande till Skogsvårdsstyrelserna: Myndighetsuppgifter av 4,25 milj. kr. på tilläggsbudget I bör lämnas utan åtgärd.

Enligt uttalande i propositionen avser man från regeringens sida att ta upp

frågan om finansieringen av de föreslagna stimulansåtgärderna på skogsbrukets område vid ett senare tillfälle. Det blir sålunda möjlighet för riksdagen att då återkomma till denna fråga.

Utskottet finner med hänsyn härtill bl. a. inte skäl för riksdagen att nu – såsom föreslås i motion 63 – göra något bindande uttalande i finansieringsfrågan. Nämnade motion avstyrks därför i förevarande del (yrkande 3).

Livsmedelssubventionerna

I anslutning till föreliggande proposition framläggs i motion 63 även vissa förslag i syfte att minska priserna på livsmedel. Sålunda föreslås att 2,5 miljarder kronor bör anslås för att genom ökade livsmedelssubventioner minska effekten av mervärdeskatten på baslivsmedel, fisk och grönsaker. Vidare bör enligt motionärernas mening tidigare aviserad sänkning av livsmedelssubventionerna från och med den 1 januari 1982 inte komma till stånd. Sammanlagt förordas i motionen en förstärkning av tionde huvudtitelns anslag till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område med 3 miljarder kronor för nämnda ändamål.

Utskottet vill erinra om att det ankommer på regeringen att besluta om livsmedelssubventionernas närmare utformning. Önskemål om utvidgning av området för subventionerade livsmedel liksom krav på sänkning av mervärdeskatten på livsmedel, alternativt anvisande av medel för att genom ökade livsmedelssubventioner motverka effekten på matpriserna av nämnda skatt, har upprepade gånger prövats av riksdagen utan att föranleda bifall. Någon anledning att i nu förevarande sammanhang förorda ett ändrat ståndpunktstagande i dessa frågor från riksdagens sida anser utskottet inte föreligga.

Regeringens program för sänkning av livsmedelssubventionerna, bl. a. innebärande en ytterligare minskning av subventionerna med sammanlagt 500 milj. kr. den 1 januari 1982, ingår som ett led i ansträngningarna att reducera budgetunderskottet.

Regeringen har tidigare lämnat riksdagen redogörelser för sina planerade åtgärder i nu förevarande avseende. Redogörelserna har inte föranlett någon erinran från riksdagens sida (JoU 1980/81:10 och JoU 1980/81:26). Jordbrukshuvudtitelns prisregleringsanslag på jordbrukets område har också beräknats från bl. a. sagda utgångspunkt.

Tillräckliga skäl att nu påkalla en ändring i riksdagens ställningstagande till frågan om minskning av livsmedelssubventionerna synes inte ha förebegrats.

I överensstämmelse med vad här anförts föreslår utskottet att riksdagen lämnar motion 1981/82:63 yrkandena 1 och 2 utan ytterligare åtgärd.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *bidrag för avveckling av lågproducerande bestånd m. m.*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1981/82:51 yrkande 1 och motion 1981/82:63 yrkande 3, såvitt nu är i fråga, godkänner vad i propositionen förordats,
2. beträffande *bidrag till skogsvård m. m.*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1981/82:51 yrkande 3 och motion 1981/82:63 yrkande 3, såvitt nu är i fråga, medger att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med högst 289 500 000 kr.,
3. beträffande *stöd till byggande av skogsvägar*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1981/82:63 yrkande 3, såvitt i övrigt är i fråga, medger att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med högst 50 000 000 kr.,
4. beträffande *skogsvårdsstyrelsernas myndighetsuppgifter*
att riksdagen avslår motion 1981/82:51 yrkande 2,
5. beträffande *obligatoriska skogsbruksplaner*
att riksdagen avslår motion 1981/82:51 yrkande 4,
6. beträffande *avgifts- och stödsystem för skogsbruket*
att riksdagen avslår motion 1981/82:51 yrkande 5,
7. beträffande *livsmedelssubventioneringen*
att riksdagen avslår motion 1981/82:63 yrkandena 1 och 2.

Stockholm den 10 november 1981

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Arne Andersson i Ljung (m)*, Maj Britt Theorin (s)*, Börje Stensson (fp)*, Hans Wachtmeister (m), Ake Wictorsson (s), Gunnar Olsson (s), Håkan Strömberg (s)*, Märta Fredrikson (c), Martin Segerstedt (s), Jens Eriksson (m), Lennart Brunander (c), Kerstin Sandborg (fp) och Ulla-Britt Åbark (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservationer

Maj Britt Theorin, Åke Wictorsson, Gunnar Olsson, Håkan Strömberg, Martin Segerstedt och Ulla-Britt Åbark (alla s) har fogat två reservationer till betänkandet.

1. Bidrag för avveckling av lågproducerande bestånd m. ni. (mom. 1 och 2)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Som framgår" och slutar på s. 4 med "5 milj. kr." bort ha följande lydelse:

Som framgår -- (lika med utskottet) -- högre produktion. Med hänsyn härtill finner även utskottet en förstärkning av stödet till avveckling av lågproducerande bestånd välmotiverad.

Innan utskottet går in på utformningen och omfattningen av de önskvärda stimulansåtgärderna på skogsbrukets område vill utskottet med beklagande konstatera att man från regeringens sida inte kunnat ena sig om något förslag i fråga om hur stimulansåtgärderna bör finansieras. Denna fråga avser regeringen enligt uttalande i propositionen att ta upp vid ett senare tillfälle. Enligt utskottets mening måste detta tillvägagångssätt bedömas som högst otillfredsställande. Utskottet anser för sin del att frågan om finansieringen bör lösas i samband med att besluten om det ökade stödet till skogsbruket fattas. Det statsfinansiella läget ger inte utrymme för ytterligare förslag om bidrag på detta område som ej finansieras. Dessutom bör kostnaderna för ökade bidrag till skogsbruket bäras av skogsbruket självt. Något annat skulle enligt utskottets mening vara fördelningspolitiskt felaktigt. Utskottet ansluter sig i detta hänseende till den uppfattning som redovisas i motion 51. I likhet med ifrågavarande motionärer anser utskottet sålunda att det ökade stödet till skogsbruket rätteligen borde finansieras genom en höjning av skogsvårdsavgiften. Frågan om en dylik höjning faller emellertid inte inom utskottets beredningsområde. I motion 63 framlagt förslag om visst uttalande i finansieringsfrågan anser utskottet mot angiven bakgrund inte böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vad gäller regeringens nu framlagda förslag till stimulansåtgärder inom skogsbruket får utskottet i övrigt anföra följande.

Som nyss nämnts finner utskottet en förstärkning av stödet till avveckling av lågproducerande bestånd välmotiverad. I fråga om den närmare utformningen av bidragsbestämmelserna har utskottet endast den invändningen att utskottet anser att det nya stödet bör vara lika för alla skogsägarkategorier. Enligt utskottets beräkningar medför detta en ytterligare kostnad av högst 10 milj. kr. per eller för innevarande budgetår 5 milj. kr. I propositionen anförda skäl för att verksamheten planeras för en 15-årsperiod finner utskottet bärande. Vad utskottet anfört innebär att

utskottet tillstyrker regeringens förslag med den ändring som betingas av ett bifall till i motion 51 framfört yrkande i nu förevarande avseende.

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "berett biträda" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill framhålla att virkesförsörjningsutredningen i sitt nyligen framlagda betänkande (SOU 1981:81) också föreslagit ökat stöd för upprättandet av skogsbruksplaner. Utredningen vill öka anslaget för ifragavarande bidrag med 3 milj. kr. från 3,5 till 6,5 milj. kr.

Utredningen föreslar samtidigt att anslaget till översiktliga skogsinventeringar ökas med 10 milj. kr. till 22,8 milj. kr. Den översiktliga skogsinventeringen utgör en grund för arbetet med upprättande av skogsbruksplaner.

Motiveringen för utredningens förslag om ökade anslag till skogsbruksplaner och översiktliga skogsinventeringar är att skogsbruksplanläggningen gått mycket långsamt, samtidigt som det står klart att skogsbruksplanen är ett bra instrument för att öka skogsägarnas intresse för aktivare åtgärder på fastigheten både när det gäller skogsvarsåtgärder och avverkning.

I motion 51 föreslas att riksdagen beslutar enligt utredningens förslag och sålunda ökar bidragsgivningen med 3 milj. kr. för upprättande av skogsbruksplaner och med 10 milj. kr. för översiktliga skogsinventeringar. Beträffande skogsbruksplanerna förordas att hela höjningen genomförs innevarande budgetår, medan bidragsgivningen till översiktliga skogsinventeringar ökas med 5 milj. kr. innevarande budgetår och med ytterligare 5 milj. kr. fr. o. m. nästa budgetår.

Utskottet har tidigare framhållit att skogsbruksplaner erfarenhetsmässigt skapar ett intresse hos skogsägarna för skogsbruket på deras fastigheter. Skogsbruksplanernas betydelse underströks också i samband med att riksdagen år 1979 fastställde nu gällande riktlinjer för skogspolitiken, m. m. Utskottet vill därför tillstyrka att en ökad satsning görs på ifragavarande planer liksom också på de översiktliga skogsinventeringarna. När det gäller omfattningen av stödåtgärderna anser utskottet i likhet med motionärerna att virkesförsörjningsutredningens förslag bör följas. Utskottet förordar därför en uppräknig av innevarande budgetårs ramar för bidrag till skogsbruksplaner och översiktliga skogsinventeringar med 1 resp. 2 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit. Utskottet tillstyrker således motion 51 i förevarande del.

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Virkesförsörjningsutredningen har" och slutar med "vissa ändamål" bort ha följande lydelse:

I fråga om stödet till återväxtåtgärder inom området för svärförnygrad skog samt vissa avgränsade områden innebär motionärernas förslag att detsamma bör utgå lika för alla skogsägarkategorier till en ytterligare kostnad av högst 10 milj. kr. per år. För resten av innevarande budgetår

motsvarar förslaget en höjning av bidragsramen för detta ändamål med 5 milj. kr.

En åtgärd för att bättre tillvarata skogsmarkens produktionsförmåga är skogsdikningen. Riksdagens beslut i början av detta år innebar en kraftig nedskärning av skogsstyrelsens äskande på detta område. Ett genomförande av skogsstyrelsens förslag skulle på sikt innebära ett värdefullt råvarutillskott. Motionärerna anser att riksdagen nu bör ställa sig bakom skogsstyrelsens förslag till långtidsplan för skogsdikningen och öka bidragsgivningen för detta ändamål med 3,5 milj. kr. fr. o. m. innevarande budgetår och med ytterligare 3,5 milj. kr. fr. o. m. budgetåret 1982/83.

Utskottet anser i nuvarande läge motiverat att riksdagen ändrar sitt ställningstagande i nu berörda avseende. Motion 51 tillstyrks därför i motsvarande delar.

*del*s att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "I fråga" och slutar med "kr. avstyrks" bort ha följande lydelse:

I fråga om förordade resursförstärkningar innebär utskottets nu redovisade ställningstaganden att utskottet med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 51 i förevarande delar förordar att det för budgetåret 1981/82 upptagna rambeloppet av 214,5 milj. kr. för bidrag till Skogsvård m. m. uppräknas med tillhopa 91,5 milj. kr. till 306 milj. kr.

*del*s att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Enligt uttalande" och på s. 6 slutar med "del (yrkande 3)" bort utgå.

*del*s att utskottets hemställan under 1 och 2 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *bidrag för avveckling av lagproducerande bestånd m. m.*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1981/82:51 yrkande 1 och med avslag på motion 1981/82:63 yrkande 3, såvitt nu är i fråga, godkänner vad utskottet förordar.

2. beträffande *bidrag till skogsvård m. m.*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1981/82:51 yrkande 3 och med avslag på motion 1981/82:63 yrkande 3, såvitt nu är i fråga, medger att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med högst 306 000 000 kr..

2. Skogsvårdsstyrelsernas myndighetsuppgifter m. m. (mom. 4, 5 och 6)

Reservanterna anser

*del*s att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Utskottet vill" och på s. 5 slutar med "förevarande avseende" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det för varje skogsfastighet av betydelse bör finnas en skogsbruksplan. Skogsbruksplanen är ett nödvändigt hjälpmedel för att nå en långsiktigt god skogsskötsel och ett uthålligt skogsbruk som ger trygghet i försörjningen med skogsråvara på en avverkningsnivå som i genomsnitt motsvarar tillväxten. Utskottet anser att den enskilde markägaren inte skall kunna avgöra om en plan skall upprättas eller ej. Samhällets intresse av ett aktivt skogsbruk måste innebära att bestämmelser om att skogsbruksplanen skall vara obligatorisk för alla fastigheter av betydelse måste föras in i skogsvårdslagen.

Ett viktigt skäl för generösa statsbidrag till skogsbruksplanerna är att man från samhällets sida förutsätter att skogsägarna i stort kommer att följa planerna. Bestämmelsen om obligatoriska skogsbruksplaner måste innehålla regler som ger skogsvårdsmyndigheten möjlighet att ålägga skogsägare att inom rimlig tidsperiod utföra de åtgärder som planen anvisar. En sådan möjlighet ligger helt i linje med utskottets uppfattning att ägande av skog förpliktigar också till ett samhällsansvar för virkesförsörjningen till industrin.

Det bör ankomma på regeringen att snarast framlägga förslag om lagstiftning i enlighet med vad utskottet anfört beträffande skogsägare som åsidosätter skogsbruksplanens riktlinjer för avverkning.

Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet med anledning av motion 1981/82:51 anfört om obligatoriska skogsbruksplaner m. m.

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Motionen bör" och slutar med "riksdagens sida" bort ha följande lydelse:

I motion 51 framlagt förslag rörande skogsvårdsstyrelsernas myndighetsuppgifter innebär en anslagsuppräknig för ändamålet motsvarande 10 000 tjänstgöringsdagar per år. Motionärerna framhåller att skogsvårdsstyrelsernas resurser för myndighetsuppgifter i högre grad än förut måste inriktas på insatser av skilda slag för att åstadkomma en ökad virkesproduktion. Framför allt måste bättre återväxtåtgärder eftersträvas samt röjnings- och gallringsåtgärder i skogsbruket ökas i betydande grad. Även produktionshöjande åtgärder måste stimuleras. Dessa ambitioner i förening med kravet på intensifierade insatser för naturvård och uppföljning av den fysiska rikspleneringen m. m. kräver ökade resurser för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet med främst rådgivning, tillsyn enligt skogsvårdslagen, bidragsgivning och planering. Detta är särskilt angeläget mot bakgrund av riksdagens beslut om en ny skogsvårdslag fr. o. m. den 1 januari 1980, så att kraven på åtgärder t. ex. om en förbättrad bestandsanläggning också kan realiseras i praktiken. Motionärerna föreslår att förslaget genomförs fr. o. m. den 1 januari 1982.

Utskottet anser starka skäl tala för att skogsvårdsstyrelserna erhåller den begärda resursförstärkningen och tillstyrker därför motion 51 i denna del.

Enligt motion 51 krävs vidare för en tillfredsställande virkesförsörjning ytterligare ekonomiska styrmedel som både verkar patryckande och stimulerande på avverkningsbenägenheten. Motionärerna förordar för sin del införandet av ett särskilt avgifts- och stödsystem för ändamålet. Systemet bör enligt förslaget i princip utformas så att ett belopp motsvarande hela eller huvuddelen av de årligen beräknade kostnaderna för återväxtåtgärder och röjning, minskat med det statliga stödet, tas ut via höjning av skogsvårdsavgiften, varefter alla investeringar i primärproduktionen görs bidragsberättigade. Avgifterna och stödet bör balansera varandra, för att systemet skall vara neutralt gentemot andra inkomstgrupper. Noggranna beräkningar och bedömningar måste genomföras innan systemet sätts i kraft. I samband med detta bör man göra en bedömning av samtliga övriga stödformer för att se om förenklingar kan göras.

Utskottet ställer sig i förevarande hänseende bakom motionärernas förslag. Det föreslagna systemet är enligt utskottets mening nödvändigt för att lösa de problem med virkesförsörjningen som virkesförsörjningsutredningen pekat på. Systemet har den fördelen att det är enkelt och att det innebär en utveckling av en redan etablerad politik. En ytterligare fördel med att utveckla ett befintligt system är att det sannolikt inte behövs några särskilda övergångsbestämmelser. Det hävdas ibland att de som tidigare har avverkat kommer i en ofördelaktig situation, eftersom man inte har stora reserver av avverkningsmogen skog att ta in inkomster ifrån. Mot detta kan hävdas att de som tidigare avverkat sannolikt har medel avsatta på skogskonton som går att använda till täckande av den höjda skogsvårdsavgiften i den mån man inte planerat några avverkningsåren efter ikraftträdandet av avgifts- och stödsystemet. Hänsyn till skogsägare med speciella problem måste givetvis tas vid införandet av systemet.

Vad utskottet här anfört innebär att utskottet biträder nu behandlat yrkande i motion 51 rörande förslag om nya styrmedel i skogspolitiken. Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet med anledning av förevarande motionsyrkande anfört.

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Likaså innebär" och slutar med "utan åtgärd" bort ha följande lydelse:

Likaså innebär vad utskottet anfört att utskottet tillstyrker motionsyrkandet om anvisande till Skogsvårdsstyrelserna: Myndighetsuppgifter av 4.25 milj. kr. på tilläggsbudget I för innevarande budgetår.

dels att utskottets hemställan under 4, 5 och 6 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *skogsvårdsstyrelsernas myndighetsuppgifter*
att riksdagen med bifall till motion 1981/82:51 yrkande 2 till Skogsvårdsstyrelserna: Myndighetsuppgifter på tilläggsbudget I för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 4 250 000 kr.,

5. beträffande *obligatoriska skogsbruksplaner*
att riksdagen med anledning av motion 1981/82:51 yrkande 4
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet
anfört.
6. beträffande *avgifts- och stödsystem för skogsbruket*
att riksdagen med anledning av motion 1981/82:51 yrkande 5
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet
anfört.

